College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Verslag C-359 d.d. 23 maart
te Ede

Goedgekeurd verslag d.d. 25 mei 2022

Aanwezig:

College:	De Leeuw (vz), Becks (secr/dir), Eijsackers, Wolfs, Van de Weerdt, Kempenaar, Van Wezel, Riemens, Poulis, Van der Meer
Overig:	Van Straten

	Deel I Algemeen
359.I.1	**Opening en vaststelling agenda en melding belangenverstrengeling**
	De vergadering wordt vandaag voorgezeten door de plaatsvervangend collegevoorzitter; Johan de Leeuw neemt digitaal deel. **Melding belangenverstrengeling** Collegelid Poulis meldt een belang ten aanzien van agendapunt C-359.II.2a.1 als gevolg van haar voormalige arbeidsbetrekking bij het Ctgb en neemt niet deel aan de vergadering bij de bespreking van dat agendapunt.
359.I.2	**Mededelingen**
	- Bestuurlijk overleg met Artemis: o.a. gesproken over aantal actuele ontwikkelingen, mogelijkheden om procedure voor laagrisicostoffen en -middelen te versnellen en acties die lopen i.h.k.v. het uitvoeringsprogramma. - Bestuurlijk overleg met een aantal NGO's (Natuurmonumenten, Vlinderstichting en Stichting Bollenboos; we hadden meer NGO's uitgenodigd, maar een aantal heeft ervoor gekozen niet deel te nemen en een aantal was op het laatste moment verhinderd): o.a. gesproken over verduurzaming (Europese en nationale strategieën en de rol/bijdrage van het Ctgb), hazard en risk en cumulatie/blootstelling aan meerdere gewasbeschermingsmiddelen. - Herziening SUD (Sustainable Use Directive, richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen): de Europese Commissie is bezig met de herziening van de SUD, om de doelen gesteld in de EU Green deal (en de onderliggende strategieën) te kunnen realiseren. Het zal geen richtlijn meer zijn, maar een verordening (SUD wordt dus SUR). Streven van de Commissie was om 23 maart 2022 het voorstel voor de SUR te publiceren. De Commissie heeft echter aangekondigd de publicatie van het voortel tot wijziging van de SUD uit te stellen (waarschijnlijk met een aantal maanden), mede in het licht van de situatie in Oekraïne en de gevolgen daarvan voor de voedselzekerheid. - De secretaris/directeur, plv. secretaris/directeur en teamleider humane toxicologie hebben een overleg gehad met de Parkinson vereniging. - CLM gaat een podcastserie maken met als thema 'waar staan we 60 jaar na Rachel Carson's boek Silent Spring?'. Ze maken een 5-delige serie waar alle aspecten van

	gewasbescherming aan de orde komen. De secretaris/directeur zal hiervoor geïnterviewd worden. - De GGD heeft hun protocol voor handdesinfectie aangepast. Medewerkers mogen nu maximaal 25 keer per dag hun handen met ethanol desinfecteren, in lijn met de beoordeling van deze middelen door het Ctgb. - 5-jaarlijkse evaluatie van het Ctgb: in opdracht van LNV loopt momenteel de evaluatie van het functioneren van het Ctgb als zelfstandig bestuursorgaan, volgens de Kaderwet ZBO's. De evaluatie wordt uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF). AEF heeft het conceptrapport opgeleverd en daar heeft het secretariaat een feitencheck op gedaan. We ontvangen binnenkort het finale rapport en zullen dan een reactie geven op de aanbevelingen. - De jaarlijkse externe ISO audit is uitgevoerd en we behouden het certificaat. - Het richtsnoer voor de evaluatie van extractie efficiëntie van residu analytische methoden voor gewasbeschermingsmiddelen (SANTE/10632/2017) is recent geactualiseerd. Inhoudelijk is er niets veranderd, maar er is preciezer aangegeven op welke processen het richtsnoer van toepassing is en wat de consequenties zijn van het ontbreken van gegevens. De update verduidelijkt voor aanvragers wanneer wel of geen (extra) informatie/data geleverd moet worden m.b.t. extractie effectiviteit. De impact voor aanvragers en beoordelaars is klein, omdat het alleen om een verduidelijking gaat. Het richtsnoer gaat per direct in en is inmiddels in het team chemie geïmplementeerd. - Er is een SCoPAFF meeting voor residuen geweest vanwege de situatie in Oekraïne en het tekort aan bepaalde soorten voedingsmiddelen en diervoeders. Er is gesproken over de mogelijkheden voor import van deze producten uit andere landen. Dat vraagt om aanpassing van een aantal MRLs op korte termijn. Dat kan op nationaal niveau, met afstemming tussen de lidstaten onderling. Een en ander wordt nu door LNV geïnventariseerd. Waarschijnlijk wordt daarna het Ctgb om advies gevraagd over de mogelijke risico's van eventuele nationale MRLs. Het Ctgb advies zal via een e-mailronde aan het college worden voorgelegd, of worden geagendeerd voor de aprilvergadering, afhankelijk van de deadline. - Maandag 28 maart gaat de minister van LNV op werkbezoek, o.a. bij het Ctgb. De collegevoorzitter, secretaris/directeur en plv. secretaris/directeur gaan met hem in gesprek.
359.I.3	**<u>Verslagen</u>**
	Het verslag C-357 wordt goedgekeurd en door de voorzitter en de secretaris ondertekend. Met betrekking tot het verslag C-358 worden enkele (tekstuele) opmerkingen gemaakt die verwerkt zullen worden.
359.I.4	**<u>Ter kennisneming</u>**
	a. <u>Media overzicht;</u> Geen opmerkingen b. <u>Normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater tot en met 2020;</u> Complimenten voor de duidelijke notitie. <u>Opmerking college:</u> Er zijn zorgen over het niet halen van de KRW doelen. Het zou kunnen dat het ook

	onze werkzaamheden gaat raken. Het is belangrijk dat we hier (juridisch) goed op voorbereid zijn, **ACTIE SECR**. Toevoeging secretariaat: Hierover staat ook een passage in het coalitieakkoord. Opmerkingen college: • De tekst op pagina 6 over normoverschrijdingen door azadirachtine is onduidelijk, graag aanpassen. • Pagina 15, paragraaf 4 graag herformuleren. College stemt in met het niet uitbreiden van de lijst stapelgevoelige stoffen en neemt met inachtneming van aanpassing op bovengenoemde punten kennis van de notitie. c. Notitie Appreciatie CLM-rapport versleping rodenticiden; Geen opmerkingen. d. Definitieve versie Jaarverslag, jaarrekening en accountantsverslag 2021. Geen opmerkingen. e. Kamerbrief Voortgang stoffenbeleid. Geen opmerkingen.
359.I.5	**Beslissing op bezwaar**
	N.v.t.
359.I.6	**Verslagen EU Standing Committees (gewasbescherming en biociden)** a. Verslag van de SCPAFF-residuen gehouden op 22 en 23 februari 2022.
	Het college heeft hier kennis van genomen.
359.I.7	**Ter besluitvorming: Notitie invoering integraal IPM-systeem rodenticiden**
	In collegevergadering C319.I.07 van november 2018 heeft het college besloten om het bestaande IPM systeem voor rodenticiden bij gebruik tegen ratten buiten om te vormen tot een integraal IPM systeem voor rodenticiden bij gebruik tegen ratten en muizen, binnen en buiten. In die vergadering zijn de randvoorwaarden voor een dergelijk systeem door het college vastgesteld. Onder leiding van Stichting Keurmerk Plaagdier management bedrijven (KPMB) en met subsidie van het ministerie van I&W, is er een systeem opgezet voor invoering van dat integraal IPM systeem. Dat systeem bestaat uit een nieuw Handboek IPM Knaagdierbeheersing (HIK; aan het college aangeboden in C349.I.04d in mei 2021) en een certificeringsschema, dat precies aangeeft waaraan bedrijven moeten voldoen om zich te kunnen certificeren voor het integrale IPM systeem. In het oorspronkelijke besluit van het college is aangegeven dat de invoering van het integraal IPM systeem met certificering zou plaatsvinden rond 2023 bij de verlenging van de toelating van anticoagulantia. De datum voor de vernieuwing van de goedkeuring van de werkzame stoffen is inmiddels vastgesteld op 30 juni 2024. De middelen zullen daarna een verlenging van de toelating krijgen. Dat is dus later dan aanvankelijk gedacht.

	In de collegevergadering van 26 mei 2021 (C349.I.04d) heeft het college besproken dat het wenselijk is om de invoering van het integraal IPM systeem niet verder uit te stellen. In overleg met partijen onder leiding van KPMB, de schemabeheerder, is besloten om de certificeringsplicht voor het integrale IPM systeem in te laten gaan op 1 januari 2023. In de voorliggende notitie wordt voorgesteld om de SPC's (samenvatting productkenmerken) van rodenticiden op basis van aangewezen stoffen aan te passen, zodat de SPC's in lijn zijn met de aanpassing van de Rgb per 1-1-2023. <u>Opmerking secretariaat:</u> Op pag. 3 staat per abuis 1-1-2003, dat moet zijn 1-1-2023. Dit zal worden aangepast in de notitie. Complimenten voor de duidelijke notitie. College stemt in met de notitie.
359.I.8	**<u>Ter bespreking: Notitie NLKUG low-risk</u>**
	Interne informatie uitwisseling, geen besluitvorming.
359.I.9	**<u>Ter bespreking: Overzicht vrijstellingen 2021</u>**
	Het secretariaat informeert het college jaarlijks over de ontwikkelingen met betrekking tot de vrijstellingen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Deze notitie is ter kennisname, per abuis geagendeerd als ter bespreking. Er zullen nog een paar tekstuele wijzigingen worden doorgevoerd en daarmee is de notitie definitief. <u>Opmerking college:</u> De trend richting meer vrijstellingen is zichtbaar en ongewenst. Ook is onwenselijk dat er veel herhalingen van vrijstellingen voorkomen. Wordt dat minder met de 3 jaar restrictie? <u>Antwoord secretariaat:</u> De trend is niet onverwacht, gezien het wegvallen van stoffen en de trage toevoer van nieuwe stoffen en middelen. Verder laat de oplossing middels een reguliere toelating vaak lang op zich wachten door de lange doorlooptijden bij toelatingsautoriteiten. De 3 jaar restrictie voor een reguliere toelating kan wel strikt gehanteerd worden voor die gevallen waar de vertraging bij de aanvrager ligt. De NVWA neemt dit mee in hun beoordeling van de landbouwkundige noodzaak. <u>Opmerking college:</u> Graag volgend jaar meer aandacht voor het proces voor vrijstelling biociden (waar NVWA niet bij betrokken is). Het deel voor gewasbescherming kan dan veel compacter.

	<u>Deel II Aanvragen</u>
359.II.1	**<u>Beslissingen omtrent aanvragen en toelatingen gewasbeschermingsmiddelen</u>**

359.II.1.1	**<u>Nationale aanvraag tot wederzijdse erkenning toelating gewasbeschermingsmiddel zonaal (Maxim 100 FS)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot uitbreiding van de toelating van het gewasbeschermingsmiddel Maxim 100 FS, op basis van fludioxonil, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. De uitbreiding betreft het gebruik als schimmelbestrijdingsmiddel door middel van een plantgoedbehandeling voor het poten in pootaardappelen. <u>Vraag college:</u> Het middel is al goedgekeurd voor pootgoed. Wat houdt dan precies de uitbreiding in? <u>Antwoord secretariaat:</u> Toelating is plantgoedbehandeling voor het poten van zetmeel- en consumptieaardappelen. De uitbreiding betreft een plantgoedbehandeling voor het poten van pootaardappelen. De productie van pootaardappelen is een andere teelt dan die van zetmeel- of consumptieaardappelen. <u>Vraag college:</u> Waarom hebben we de PECsoil op een andere manier berekend dan de iRMS (interzonale rapporterende lidstaat)? <u>Antwoord secretariaat:</u> De iRMS heeft een PECbodem berekening op basis van homogene distributie gedaan. Hoewel niet nationaal specifiek is de berekening van de PECsoil, rekening houdend met ‘sphere of influence’, door de aanvrager zelf ingediend. Dit is in lijn met de risicobeoordeling van de al bestaande toepassingen. Derhalve is dit door ons in dit geval niet actief verwijderd, en meegenomen in de risicobeoordeling. Er is geen risico geconstateerd op basis van deze PECsoil.

359.II.1.2	**<u>Nationale aanvraag tot wederzijdse erkenning toelating gewasbeschermingsmiddel zonaal (Novitron DamTec)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van het gewasbeschermingsmiddel Novitron DamTec, op basis van aclonifen en clomazone, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het middel wordt toegelaten als onkruidbestrijdingsmiddel door middel van een vooropkomsttoepassing in de teelt van aardappelen, droog te oogsten erwten (onbedekte teelt), tuinboon (droog te oogsten) (onbedekte teelt), veldboon (voedergewas) (onbedekte teelt), veldboon (groenbemester) (onbedekte teelt), tuinboon (peulgroenten) (onbedekte teelt), erwt met peul (onbedekte teelt), erwt zonder peul (onbedekte teelt) en wortelen (onbedekte teelt). <u>Vraag college:</u> Combitoxicologie is niet beoordeeld door België, terwijl er Europese afspraken zijn om dat wel te beoordelen (conform de verordening). Doet België dit structureel niet? <u>Antwoord secretariaat:</u> Nee, het betreft een oudere beoordeling, toen hierover nog geen EU geharmoniseerde afspraken waren gemaakt. Het secretariaat heeft daarom voor deze aanvraag de beoordeling van combitoxicologie uitgevoerd.
359.II.1.3	**<u>Aanvraag tot nationale toelating gewasbeschermingsmiddel zonale aanvragen NL=CMS (Roundup kant en klaar PA)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van het gewasbeschermingsmiddel Roundup kant en klaar PA, op basis van pelargonzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor niet-professioneel gebruik. Het middel wordt met dit besluit toegelaten als onkruidbestrijdingsmiddel in sierbeplanting, (planten in de vollegrond), open verhardingen (grind, schelpen, etc.), halfopen verhardingen (tegels, straatstenen, etc.), dichte verhardingen (beton, etc.) en onverharde terreinen. <u>Vraag college:</u> Dit is een middel voor niet-professioneel gebruik. Waarom is er dan toch een restrictie tot éénmaal toepassen mogelijk? <u>Antwoord secretariaat:</u> Voor niet-professioneel gebruik staan we geen restrictiezinnen op het WG (wettelijk gebruiksvoorschrift) toe om een onacceptabel risico te mitigeren. We gaan er van uit dat de niet-professionele gebruiker het middel volgens etiket gebruikt. In dit geval betreft het een RTU (ready-to-use) middel dat veilig gebruikt kan worden zonder extra restricties, indien het volgens het WG (dus éénmalig), wordt toegepast.
359.II.1.4	**<u>Nationale aanvraag tot wederzijdse erkenning toelating gewasbeschermingsmiddel zonaal (PROTENDO 300 EC)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van het gewasbeschermingsmiddel PROTENDO 300 EC (aanvraagnummer 20200991, NLWERGZ), op basis van prothioconazool, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het middel wordt met dit besluit toegelaten als schimmelbestrijdingsmiddel in de teelt van wintertarwe, wintergerst, winterrogge, triticale, zomertarwe, zomergerst, winterkoolzaad en als kleine toepassing in zomerkoolzaad.

	Vraag college: Pag. 24, Part A: er is in het model sprake van een overschrijding van de norm voor prothioconazool-desthio voor het kind scenario. Er wordt 100% conversie aangenomen, maar met een buffer van 5 meter (die we niet toestaan in NL) of 50% conversie is er geen risico. We concluderen dat met de Nederlandse driftreductie een veilig gebruik mogelijk is, maar dat is niet uitgewerkt. De redenering is daarmee niet goed te volgen. Antwoord secretariaat: • De zRMS heeft het scenario doorgerekend dat prothioconazool volledig (100%) wordt omgezet in prothioconazool-desthio met een bufferzone van 2-3 meter, wat resulteert in een omwonende kind blootstelling van 106%. • Vervolgens heeft de zRMS het scenario doorgerekend met een bufferzone van 5 meter, wat tot een acceptabel risico leidt. Een bufferzone van 5 meter is voor NL geen acceptabele verfijning. • Ook heeft de zRMS het scenario doorgerekend dat 50% wordt omgezet in prothioconazool-desthio met een bufferzone van 2-3 meter wat resulteert in acceptabel risico voor de omwonende. • De zRMS heeft niet de verfijning doorgerekend met het gebruik van driftreductie in EFSA OPEX uitgaande van een conversie van 100% en een bufferzone van 2-3 meter. Het secretariaat heeft zelf de risicobeoordeling uitgevoerd uitgaande van dat scenario met de driftreductie die standaard praktijk is in NL (conform het Activiteitenbesluit). Dan is het risico voor de omwonende acceptabel. Er is voor de Nederlandse situatie dus geen risico voor de omwonende na het gebruik van dit middel te verwachten en er zijn dan ook geen aanvullende restricties nodig. Vraag college: In welk opzicht verschillen de triazolinones van de triazolen? Antwoord secretariaat: Triazolen binden aan de actieve site van het CYP51A eiwit dat gelokaliseerd is in het schimmelmembraan en blokkeren zo ergosterol biosynthese. Prothioconazool behoort echter tot de triazoline thionen. Deze groep verschilt van de triazolen door de aanwezigheid van een thioketon groep (een dubbele binding tussen een zwavelatoom en een koolstofatoom). Prothioconazool heeft hetzelfde target eiwit als reguliere triazolen, maar naar verwachting zal de aanwezigheid van het extra zwavelatoom wel een effect hebben op de binding tussen prothioconazool en CYP51A. De FRAC (Fungicide Resistance Action Commitee) heeft ook geconstateerd dat prothioconazool potenter is dan de meest gebruikte triazolen. Wat het effect hiervan zal zijn op het ontstaan van resistentie in *Aspergillus fumigatus* is vooralsnog niet onderzocht. Er is dan op dit moment ook nog geen consensus over hoe hiermee om te gaan. Voor deze aanvraag heeft dit geen directe gevolgen, omdat dit middel niet voor gebruik in bekende "hotspots" (waar *Aspergillus fumigatus* zich gemakkelijk kan ophopen en vermeerderen) is aangevraagd.
359.II.1.5	**Zonale aanvraag tot verlenging van gewasbeschermingsmiddeltoelating (renewal) met Nederland als betrokken lidstaat (PANIC FORTE)**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de zonale aanvraag (20171802 NLRG) tot verlenging (renewal) van gewasbeschermingsmiddeltoelating PANIC FORTE (13903 N), op basis van de werkzame stof glyfosaat met Nederland als betrokken lidstaat **af te wijzen** voor de volgende aangevraagde toepassingen voor professioneel gebruik in de onbedekte teelten:

- Pleksgewijs (d.m.v. spuiten en/of aanstrijken) in: akkerbouwgewassen, fruitgewassen, groenteteelt, kruidenteelt, sierteeltgewassen, cultuurgraslanden, openbaar groen en particuliere tuinen, permanent onbeteelde terreinen, bosbouw (tegen Amerikaanse vogelkers; alleen spuiten);
- Pleksgewijs kort voor de oogst in: granen, droog te oogsten erwten, droog te oogsten bonen;
- Pleksgewijs kort voor de oogst: in zetmeel- en consumptieaardappel;
- Volvelds en pleksgewijs doodspuiten d.m.v. spuiten in diverse gewasgroepen uit fytosanitaire overweging in akkerbouwgewassen, cultuurgrasland, fruitgewassen, groenteteelt, kruidenteelt, sierteeltgewassen, openbaar groen en particuliere tuinen;
- Behandeling over het gewas: in voedergrasland en Kerstbomen;
- Volvelds doodspuiten van groenbemesters;
- Strokenbehandeling: appel en peer;
- behandeling na afsterven loof: in narcis;
- Volvelds spuiten voor opkomst in: aardappelen, bieten, ui-achtigen, asperge, bloembol- en bloemknolgewassen;
- Volvelds spuiten over het onkruid: tijdelijk onbeteeld terrein incl. akkerranden, open verhardingen en onverhard terrein;
- Volvelds doodspuiten dekvruchten voorafgaand aan zaaien of planten van alle akkerbouwgewassen en in bloembol- en bloemknolgewassen.

Omdat geen veilig gebruik kan worden aangetoond voor niet-doelwit arthropoden en daarnaast voor een deel van de aangevraagde gebruiken ook niet voor niet-doelwit planten.

Daarnaast kunnen een aantal van bovengenoemde toepassingen tevens niet worden toegelaten omdat:

- geen veilig gebruik is aangetoond voor pleksgewijs spuiten kort voor de oogst in droog te oogsten bonen vanwege MRL-overschrijding;
- onvoldoende residu data zijn ingediend voor spuiten kort voor de oogst in zetmeel- en consumptieaardappel en voor pleksgewijs spuiten en pleksgewijs aanstrijken in alle consumptiegewassen;
- geen werkzaamheid is aangetoond voor de verlaagde doseringen, voorgesteld om tot een acceptabel risico voor Ecotox te komen.

Het college besluit conform het advies van het secretariaat de zonale aanvraag (20171802 NLRG) tot verlenging (renewal) van gewasbeschermingsmiddeltoelating PANIC FORTE (13903 N), op basis van de werkzame stof glyfosaat met Nederland als betrokken lidstaat **te honoreren** voor de aangevraagde toepassingen voor professioneel gebruik in de volgende onbedekte teelten:

- Stobbenbehandeling d.m.v. aanstrijken in: fruitgewassen, sierteeltgewassen, openbaar groen en particuliere tuinen en onbeteeld terrein.

En hierbij de volgende respijttermijnen vast te stellen voor verpakkingen met het oude etiket zonder volgnummer:
Aflevertermijn : 1 oktober 2022
Opgebruiktermijn : 1 januari 2023

Dit was de laatste renewal aanvraag voortvloeiend uit de renewal van de werkzame stof per 16 december 2017 (Uitvoeringsverordening EU 2017/2324).

359.II.1.6	**<u>Aanvraag tot uitbreiding in NL van een bestaande toelating met alleen kleine toepassingen (Eradicoat Max)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot uitbreiding met kleine toepassing van een gewasbeschermingsmiddeltoelating Eradicoat Max (aanvraagnummer 20201499 NLKUG), op basis van maltodextrine, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. De toelating van het middel wordt met dit besluit uitgebreid met kleine toepassingen. De uitbreiding betreft toelating in de teelt van: Aardappel (onbedekte teelt), Consumptieaardappel (bedekte teelt), Peulvruchten, Oliehoudende zaden, Vezelgewassen, Witlof (pennenteelt, onbedekte teelt), Hop, Kweepeer (onbedekte teelt), Mispel (onbedekte teelt), Steenvruchten, Aardbei (Onbedekte teelt), Bessen (onbedekte teelt), Druif (onbedekte teelt), Braam- en framboos-achtigen (onbedekte teelt), Vijg (bedekte teelt), Kiwi (onbedekte teelt), Sla (onbedekte teelt), Andijvie (onbedekte teelt), Spinazie-achtigen (onbedekte teelt), Witlof (trekteelt, bedekte teelt), Veldsla (onbedekte teelt), Rucola (onbedekte teelt), Lamsoor (onbedekte teelt), Boon met peul, Vruchtgroenten van Cucurbitaceae eetbare schil (onbedekte teelt), Vruchtgroenten van Cucurbitaceae niet-eetbare schil (onbedekte teelt), Sluitkoolachtigen (onbedekte teelt), Bloemkoolachtigen(onbedekte teelt), Bladkoolachtigen, Stengelkool (onbedekte teelt), Kruidenteelt vers of gedroogd (onbedekte teelt), Bloemisterijgewassen (onbedekte teelt), Boomkwekerijgewassen, Vaste plantenteelt (onbedekte teelt), Bloemenzaadteelt (onbedekte teelt), Veredeling en zaadteelt m.u.v. aardappel, mais, granen en graszaadteelt. <u>Vraag college:</u> Heeft dit middel een fysische werking? <u>Antwoord secretariaat:</u> Ja.
359.II.1.7	**<u>Aanvraag tot nationale toelating gewasbeschermingsmiddel zonale aanvragen NL=CMS (Botiga)</u>**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van het gewasbeschermingsmiddel Botiga (aanvraagnummer 20170821 NLTG), op basis van pyridaat en mesotrione, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het onkruidbestrijdingsmiddel wordt toegelaten in de teelt van maïs door middel van een na opkomst toepassing <u>Vraag college:</u> Het middel mag eens per twee jaar worden toegepast, maar op het WG staat 2x per teelt, dat klopt niet? <u>Antwoord secretariaat:</u> Wat bedoeld wordt is dat het middel 'conform het WG eenmaal per twee jaar mag worden toegepast.' Het WG meldt dat een toepassing bestaat uit tweemaal per teelt. Het middel mag dus eens in de twee jaar tweemaal per teeltcyclus worden toegepast. De tekst op het WG zal worden verduidelijkt. *De restrictiezin wordt aangepast in: "Om het grondwater te beschermen mag dit middel of andere middelen die mesotrione bevatten slechts eens per twee jaar -**volgens het WG**- op hetzelfde perceel worden toegepast."* <u>Vraag college:</u> Kan met betrekking tot de werkzaamheid nader worden geduid wat 'matige controle'

	is? Antwoord secretariaat: Bij de beoordeling van werkzaamheid voor de bestrijding van onkruiden wordt er beoordeeld aan de hand van de volgende tabel: Of een percentage onder 85% acceptabel is hangt ook af van de resultaten van het referentiemiddel.

Efficacy %	Efficacy level	Susceptibility of weed
95-100	Very high	Very susceptible
85-94	High	Susceptible
70-84	Medium	Moderately susceptible
50-69	Low	Suppressed
<50	Not sufficient	Not controlled
0	No control	

359.II.1.8	**Aanvraag tot uitbreiding in NL van een bestaande toelating met alleen kleine toepassingen (Vacciplant)**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot uitbreiding met kleine toepassing van een gewasbeschermingsmiddeltoelating Vacciplant, 20210129 NLKUG, op basis van laminarin, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het middel wordt met dit besluit toegelaten als elicitor. De uitbreiding betreft toelating in de teelt van: - Pitvruchten m.u.v. appel en peer (onbedekte teelt) - Steenvruchten (onbedekte teelt) - Steenvruchten (bedekte teelt) - Bessen (onbedekte teelt) - Bessen (bedekte teelt) - Druiven (onbedekte teelt) - Druiven (bedekte teelt) - Braam- en framboosachtigen (onbedekte teelt) en braam- en framboosachtigen (bedekte teelt) - Sla; *Lactuca* spp - Andijvie - Spinazie-achtigen - Waterkers - Veldsla - Rucola - Zeeaster - Kiemgroenten - Baby leaves - Peulgroenten - Vruchtgroenten van *Cucurbitaceae* eetbare schil - Vruchtgroenten van *Cucurbitaceae* niet-eetbare schil - Aubergine - Koolgewassen - Kruidenteelt - Bloemisterijgewassen - Boomkwekerijgewassen (onbedekte teelt) en boomkwekerijgewassen (bedekte teelt) - Vaste plantenteelt (onbedekte teelt) en vaste plantenteelt (bedekte teelt) - Veredeling en zaadteelt van akkerbouwgewassen (m.u.v. mais, granen en

	graszaadteelt, hop en olifantsgras), groenten- en fruitgewassen, kruiden en sierteeltgewassen (onbedekte teelt) - Veredeling en zaadteelt (bedekte teelt) Vraag college: Voor arseen heeft de JECFA een BMDL van 0,1 (voorheen 0,5) vastgesteld. Verandert dat iets aan de risicobeoordeling? Antwoord secretariaat: Door JECFA (FAO/WHO expert panel on food additives) was een provisionele BMDL vastgesteld op een effectniveau van 5%. Later heeft het CONTAM panel van EFSA vastgesteld dat deze waarde onvoldoende beschermend was en is een BMDL waarde op een 1% effectniveau vastgesteld (In de EFSA opinion on arsenic in food (2009) is het volgende aangegeven: "The CONTAM panel identified a range of values for the 95% lower confidence limit of the benchmark dose of 1% extra risk (BMDL01) for each endpoint". Deze meer kritische waarde is bij de moedertoelating van Vacciplant toegepast en daarmee ook bij de beoordeling van deze uitbreiding met kleine toepassingen. Vraag college: Waarom staat er geen waarschuwing op etiket voor arseen aangezien deze cat. I carcinogeen is? Antwoord secretariaat: Arseen is als onzuiverheid aanwezig in de werkzame stof laminarin. De hoeveelheid arseen in het middel is onder de trigger voor classificatie, daarom hoeft het middel niet geclassificeerd te worden voor carcinogeniteit. Dit was al vastgesteld bij de moedertoelating en deze conclusie wijzigt niet met deze uitbreidingsaanvraag.
359.II.1.9	**Interzonale aanvraag tot toelating van gewasbeschermingsmiddel met Nederland als rapporteur (Harmonix Turf Defense)**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van gewasbeschermingsmiddel Harmonix Turf Defense (aanvraagnummer 20191389 ZTG-LR) met Nederland als zonaal rapporteur, op basis van *Bacillus amyloliquefaciens* strain QST 713l, te honoreren. Het suspensie concentraat wordt toegelaten als schimmelbestrijder op sportveld incl. golfterrein en in graszodenteelt. Vraag college: Waarom vraagt het secretariaat specifiek aandacht voor de beoordeling van regenwormen? Antwoord secretariaat: Met de veranderingen in de specificatie, zijn de GAP en vervolgens de PECs veranderd t.o.v. van de eerste versie van risicobeoordeling (de maximale dosering is verhoogd). Vanwege deze veranderingen in de PECs, is er een nieuwe risicobeoordeling voor de regenwormen uitgevoerd die leidt tot een mogelijke risico voor regenwormen. Middels een weight of evidence benadering (er is dus ook expert judgement toegepast) laten we zien dat de PECsoil een extreme worst-case is en dat er in de praktijk geen risico's voor regenwormen zijn te verwachten.
359.II.1.10	**Aanvraag tot uitbreiding in NL van een bestaande toelating met alleen kleine toepassingen (BotaniGard vloeibaar)**
	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot uitbreiding

	met kleine toepassingen van gewasbeschermingsmiddeltoelating BotaniGard vloeibaar, op basis van Beauveria bassiana stam GHA, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het insecticide wordt uitgebreid met gebruik in de volgende kleine toepassingen: Droog te oogsten erwten (onbedekte teelt), Droog te oogsten bonen (onbedekte teelt), Oliehoudende zaden (onbedekte teelt), Vezelgewassen (onbedekte teelt), Witlof (pennenteelt) (onbedekte teelt), Steenvruchten (onbedekte teelt), Aardbei (onbedekte teelt), Bessen (onbedekte teelt), Braam- en framboos-achtigen (Rubus spp.) (onbedekte teelt), Sla; Lactuca spp. (onbedekte teelt), Andijvie (onbedekte teelt), Spinazie-achtigen (onbedekte teelt), Peulgroenten (onbedekte teelt), Vruchtgroenten van Cucurbitaceae eetbare schil (onbedekte teelt), Vruchtgroenten van Cucurbitaceae niet-eetbare schil (onbedekte teelt), Koolgewassen (onbedekte teelt), Knolselderij (onbedekte teelt),Schorseneer (onbedekte teelt), Uien m.u.v. zaaiui (onbedekte teelt), Sjalotten (onbedekte teelt), Bosuien (onbedekte teelt), Knoflook (onbedekte teelt), Stengelgroenten (onbedekte teelt), Paddenstoelen-teelt, Bloembollen en bloemknollen m.u.v. tulp en lelie (onbedekte teelt),Bolbloemen en knolbloemen (onbedekte teelt), Pioenrozen, Chrysant (grond-gebonden, bedekte teelt), Bloemisterij-gewassen (onbedekte teelt), Laanbomen (onbedekte teelt), Klimplanten (onbedekte teelt), Coniferen en kerstbomen (onbedekte teelt), Sierheesters incl. rozen (onbedekte teelt), Heide soorten (onbedekte teelt), Bos- en haagplantsoen (onbedekte teelt), Vruchtbomen en -struiken (onbedekte teelt) en Vaste plantenteelt (onbedekte teelt).
359.II.1a	**<u>Instemming/vaststellen concept beoordeling/ concept core-dossier Gewas voor een werkzame stof of gewasbeschermingsmiddel, dat voor commentaar naar Europa wordt gestuurd (NL rapporterende lidstaat)</u>**
359.II.1a.1	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.
359.II.1a.2	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.
359.II.1a.3	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.
359.II.1a.4	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.
359.II.1a.5	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.
359.II.2	**<u>Beslissingen omtrent aanvragen en toelatingen biociden</u>**
359.II.2.1	**<u>Aanvraag tot wijziging van een biocide toelating met Nederland als rapporteur (Care Plus Anti-insect DEET spray 50%)</u>**
(PT19)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de toelating van het biocide van Care Plus Anti-Insect DEET Spray 50% op basis van N,N-diethyl-m-toluamide, te wijzigen. Het betreft een middel voor niet-professioneel gebruik. Het middel wordt toegepast als afweermiddel tegen muggen en teken bij mensen. De gehonoreerde wijziging betreft de toelating op basis van Verordening (EU) 528/2012 Artikel 19 naar toelating op basis van Verordening (EU) 528/2012 Artikel 19(5). <u>Vraag college:</u> Wordt het aantal uren protectietijd ook op het SPC (samenvatting van productkenmerken) meegenomen? M.a.w., is in het addendum alleen de aanvullende info voor op het SPC gepresenteerd of het volledige SPC? Als dat laatste het geval is dan missen de protectietijden. <u>Antwoord secretariaat:</u> Het SPC is ongewijzigd gebleven. De volgende protectietijden zijn van kracht op het al toegelaten SPC: ''Beschermt de gebruiker gemiddeld 10 uur tegen steken van huismuggen en malariamuggen, 9 uur tegen gele koorts-muggen en 5 uur tegen

	tekenbeten.'' Nadere toelichting secretariaat: Dit middel, op basis van DEET, is in 2014 toegelaten als middel ter afwering van muggen en teken. Oostenrijk heeft ons verzocht de blootstelling voor productgebruik te herzien op basis van een geharmoniseerde Guidance welke in 2018 beschikbaar gesteld is door ECHA (CA-Nov18-Doc.4.7 - Final - Art. 48 insect repellents). Deze guidance beschrijft dat milieu en humane toxicologie moeten uitgaan van de dosering die is gebruikt in de werkzaamheidstesten. Omdat de dosering in de werkzaamheidstesten onrealistisch hoog is, werd er voorheen gerekend met lagere, realistischere dosering in de risicobeoordeling voor milieu en humane toxicologie. Berekening op basis van de werkzaamheidsdosering geeft overschrijding van de normen. Toelating is dan alleen nog mogelijk op basis van art.19(5), zoals ook is voorgesteld in de guidance. Sinds eind december 2021 is er een protocol beschikbaar voor passende werkzaamheidsstudies. Tijdens de renewal van de DEET-producten wordt er naar deze studies gevraagd door de eCA. Er zijn al meerdere vergelijkbare besluiten genomen, namelijk voor twee andere middelen op basis van een wederzijdse erkenning en voor drie middelen op basis van een grote wijziging waarbij NL eCA is.
359.II.2.2	**Aanvraag tot toelating van een biocide (overgangsrecht) (AdvaCare DES)**
(PT02)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide AdvaCare DES, 20210567 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het desinfectiemiddel wordt toegelaten als middel ter bestrijding van bacteriën, bacteriesporen, mycobacteriën, gisten, schimmels en virussen (omkapselde virussen en niet-omkapselde virussen) voor desinfectie van textiel in wasmachines. De eerste drie aanvragen op basis van perazijnzuur en peroctaanzuur in deze vergadering verschillen alleen in inwerktijd, dosering e.d. en worden in verschillende wasmiddelen gebruikt. Vraag college: Het middel heeft een houdbaarheid van een jaar. Beperkte houdbaarheid is bekend voor perioxides. Het risico bestaat dat er in beginsel teveel in een middel wordt toegevoegd. Dit is niet gewenst vanuit ALARA principe. Klopt dat? Antwoord secretariaat: De BPR vermeldt dat wanneer de werkzame stof afneemt met meer dan 10% een eventueel vervolg van de shelf-life onderbouwd worden met werkzaamheidsstudies. Dus impliciet betekent dit dat er overgedoseerd wordt aan het begin van de shelf-life. Er is verdere discussie nodig in Europa (WG/CG) hoe we willen omgaan met de toelating van producten met een aanvankelijk hoger dan noodzakelijk gehalte aan werkzame stoffen. Beleid hierop volgt dan.
359.II.2.3	**Aanvraag tot toelating van een biocide (overgangsrecht) (Delicate Des)**
(PT02)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide Delicate Des, 202110577 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het desinfectiemiddel wordt toegelaten als middel ter bestrijding van bacteriën,

	bacteriesporen, mycobacteriën, gisten, schimmels en virussen (omkapselde virussen en niet-omkapselde virussen) voor desinfectie van textiel in wasmachines.
359.II.2.4	**<u>Aanvraag tot toelating van een biocide (overgangsrecht) (Ecobrite Des)</u>**
(PT02)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide Ecobrite Des, 20210578 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het desinfectiemiddel wordt toegelaten als middel ter bestrijding van bacteriën, bacteriesporen, mycobacteriën, gisten, schimmels en virussen (omkapselde virussen en niet-omkapselde virussen) voor desinfectie van textiel in wasmachines.
359.II.2.5	**<u>Aanvraag tot toelating van een biocide (overgangsrecht) (P3 Oxysam CM)</u>**
(PT04)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide P3-Oxysan CM, 202110581 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het desinfectiemiddel wordt toegelaten als middel ter bestrijding van bacteriën (exclusief mycobacteriën), bacteriesporen, gisten en bacteriofagen op harde oppervlakken in de levensmiddelenindustrie en industriële productieruimtes welke in contact komen met eet- en drinkwaren/waar eet- en drinkwaren waar eet- en drinkwaren worden bereid, behandeld of bewaard, met uitzondering van melkwinningsapparatuur op de boerderij. <u>Vraag college:</u> Wat is grondig naspoelen? <u>Antwoord secretariaat:</u> Dit is niet goed nader te duiden, we gaan er van uit dat een professionele gebruiker dit zelf kan inschatten.
359.II.2.6	**<u>Aanvraag tot toelating van een biocide (overgangsrecht) (Incimaxx DES-N)</u>**
(PT03, 04)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide Incimaxx DES-N, 20210580 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het desinfectiemiddel wordt toegelaten als middel ter bestrijding van: - bacteriën, mycobacteriën, bacteriesporen, gisten, schimmels en virussen op harde oppervlakken in dierverblijfplaatsen en de binnenkant van diertransportmiddelen; - bacteriën (exclusief mycobacteriën en bacteriesporen) en gisten op laarzen door middel van ontsmettingsbakken in de veehouderijsector; - bacteriën (exclusief mycobacteriën), bacteriesporen, gisten en schimmels op harde oppervlakken die in contact komen met voedsel in slachthuizen en de voedingsindustrie. <u>Opmerking college:</u> Het SPC heeft een enorme variatie en combinatie aan toepassingen, temperaturen, e.d. Dit is niet gebruiksvriendelijk. <u>Vraag college:</u> Bij PT04 staat een RPE factor 4 en bij PT03 factor 10. Moet dit niet allebei factor 10 zijn?

	Antwoord secretariaat: Het klopt dat er een verschil is in de beschermingsfactor voor RPE tussen PT03 en PT04. Dit komt omdat de invoerparameters in de Advanced Reach Tool (ART) berekening waarmee de inhalatie blootstelling is ingeschat, anders zijn voor PT03 en PT04. Met name is er verschil in de spuitrichting (voor PT03 op- en neerwaarts, voor PT4 alleen horizontaal/neerwaarts), de grootte van de ruimte en de ventilatie. Deze invoerparameters zijn overgenomen uit de Europese beoordeling voor de actieve stof. Dit leidt tot verschillende RPE factoren voor PT04 en PT03. Nu blijkt dat in eerste instantie een oudere versie van de beoordeling bij de stukken voor college was bijgesloten. Dit is gecorrigeerd. Het is nu correct weergegeven op het WG/GA (Wettelijk gebruiksvoorschrift / gebruiksaanwijzing) en in de beoordeling.
359.II.2.7	**Aanvraag tot belangrijke wijziging van de toelating van een biocide (overgangsrecht) (Topactive OKTO)**
(PT03, 04)	Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot toelating van de biocide Topactive OKTO, 202110582 TB (overgangsrecht), op basis van een reactiemengsel van perazijnzuur en peroctaanzuur, te honoreren. Dit is een middel voor professioneel gebruik. Het met water mengbaar concentraat wordt met deze uitbreiding toegelaten voor PT03 en PT04 en dient als middel: a) ter bestrijding van bacteriën, mycobacteriën, bacteriesporen, gisten, schimmels, en virussen: - op harde oppervlakken in dierverblijfplaatsen en de binnenkant van diertransportmiddelen; - op harde oppervlakken van aquaculturen (containers, uitrusting). b) ter bestrijding van bacteriën (exclusief mycobacteriën en bacteriesporen) en gisten op laarzen door middel van ontsmettingsbakken in de veehouderijsector. c) ter bestrijding van bacteriën (exclusief mycobacteriën), bacteriesporen, gisten, schimmels en bacteriofagen: - op harde oppervlakken die in contact komen met voedsel in slachthuizen, aquaculturen en de voedingsindustrie. Opmerking college: Ook hier een erg omvangrijk SPC om mee te werken. Opmerking secretariaat: In het WGGA wordt de tekst m.b.t. afvalwater nog aangepast, staat typefout.
359.II.2a	**Instemming/vaststellen concept beoordeling/ concept core-dossier voor een werkzame stof of biocide, dat voor commentaar naar Europa wordt gestuurd (NL raporterend lidstaat)**
359.II.2a.1	Geen besluit, voor commentaar naar EU lidstaten.

	Deel III Overzichten en Ter kennisname stukken

C-359.III.1 **Ter kennisname besluiten volgens mandaatregeling**

1. **Interzonale aanvraag tot verlenging van gewasbeschermingsmiddel waarbij NL = iZRMS (besluit onder mandaat) (FYSIUM);**
   Het College besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot verlenging van de gewasbeschermingsmiddeltoelating voor het middel FYSIUM (aanvraagnummer 20181904 ZRG), op basis van 1-methylcyclopropeen, met Nederland als interzonaal rapporteur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. Het middel wordt met dit besluit toegelaten als ruimtebehandeling in appel in opslag.
   En het college stelt hierbij de volgende respijttermijnen vast voor verpakkingen met het oude etiket met W-codering W.1 en W.2:
   Aflevertermijn: niet van toepassing
   Opgebruiktermijn tot: 11 maart 2023

2. **EU nationale aanvraag (single product) (besluit onder mandaat) (XYLOCHAMP VERT);**
   Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot nationale toelating van de biocide XYLOCHAMP VERT, 20160615 B-TN, op basis van permethrin, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel en industrieel gebruik. Het middel wordt met dit besluit toegelaten als houtconserveringsmiddel tegen kevers en termieten binnenshuis.

3. **Interzonale wijzigingsaanvraag (uitbreiding) (Besluit onder mandaat) (FYSIUM)**.
   Het college besluit conform het advies van het secretariaat de aanvraag tot wijziging van de gewasbeschermingsmiddeltoelating voor het middel FYSIUM (aanvraagnummer 20190110 ZWTG), op basis van 1-methylcyclopropeen, met Nederland als interzonaal rapporteur, te honoreren. Het betreft een middel voor professioneel gebruik. De toelating van het middel wordt met dit besluit uitgebreid met toepassing als groeiregulator d.m.v. ruimtebehandeling in de opslag van peer.

   Respijt is bij dit besluit niet van toepassing omdat het een uitbreiding van het gebruik betreft.

C-359.III.2 **Ter kennisname NLKUG binnen risk envelop**
N.v.t

C-359.III.3 **Overzicht Bezwaar en beroep**
Geen opmerkingen

C-359.III.4 **Ter kennisneming aanvullende vragen brieven**
Voor een aantal lopende aanvragen zijn aanvullende vragen gesteld.
Deze informatie blijft vertrouwelijk tot een definitief besluit is genomen.

C-359.III.5 **Ter kennisname besluiten e-mailrondes College**

C-359.III.5a **Ter kennisname noodmaatregel gewas (Art.38 Wgb, 53 Vo) besluiten na e-mailronde**

1. Positief advies vrijstelling 2022/01 – Apron XL (metalaxyl-M) toepassing op zaaizaad in NL voor uitzaaien buiten kassen in EU landen waar vrijstelling voor uitzaaien buiten kassen is afgegeven;
2. Negatief advies vrijstelling Art 38 2022-01 – Agrichem Asulam 2 op basis van de werkzame stof asulam tbv breedbladige onkruiden in de onbedekte bollenteelt van tulp en hyacint;
3. Negatief advies 2022-01 aanvraag Art 38 Wgb herbicide Agrichem Asulam 2 op basis van de werkzame stof asulam tbv breedbladige onkruiden in de onbedekte bollenteelt van lelie;
4. Negatief advies Art 38 2022-01 – Agrichem Asulam 2 op basis van de werkzame stof asulam tbv breedbladige onkruiden in de onbedekte teelt van gezaaide zomerbloemen en de onbedekte bloemenzaadteelt;
5. Negatief advies vrijstelling 2022-01 – Agrichem Asulam op basis van de werkzame stof asulam ter bestrijding van onkruiden in de onbedekte teelt van spinazie en de onbedekte spinaziezaadteelt.

C-359.III.5b **Ter kennisname noodmaatregel biociden (Art. 65 Wgb, 55 Vo en Art 46) besluiten na e-mailronde**

1. Positief advies Art. 46 aanvraag voor de vrijstelling van Maxforce Quantum (imidacloprid) tegen de invasieve mierensoort het mediterraan draaigatje.

C-359.III.5c **Overige gegeven adviezen/ besluiten e-mailrondes college**

N.v.t.

C-359.III.6 **Rondvraag**

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag

C-359.III.7 **Sluiting**

Voor akkoord,

Verslag is ondertekend op 25 mei 2022

Ir. J.F. de Leeuw,
voorzitter

Dr. I.T.M. Becks-Vermeer,
secretaris